Důvodová zpráva

V důsledku nové situace a problémů, které nastaly po prosincovém a lednovém zasedání ÚV KSČ v ministerstvu vnitra a také z nutnosti konsolidovat situaci a zkvalitnit řízení ve významných funkcích na jednotlivých součástech a hlavně obnovit důvěru, jakož i autoritu ministerstva vnitra ve veřejnosti, předkládá se kolegiu ministra vnitra návrh opatření, která by měla být po projednání realizována.

Na základě podání občanů a oznámení některých institucí, jež došla komisi pro zjišťování a posuzování případů nezákonného postupu příslušníků SNB a SNV a vyhodnocení archivních materiálů, z nichž vyvstává podezření z porušování zákonnosti v minulosti u některých funkcionářů, předkládá I. náměstek ministra vnitra s. plk. PADRŮNĚK, prom.hist., návrh na zproštění výkonu funkce, podle ustanovení čl. 81 služebního předpisu MV-kádr-II-1.

Jedná se o následující funkcionáře MV :

1. plukovník Josef CVRČEK - náčelník KS SNB Ústí n.L.

Důvod: Podle zjištění komise z roku 1963 byla vyprovokována trestná činnost "TEROR ČISTÁ". Tato činnost byla se souhlasem tehdejšího vedení KS MV Hradec Králové zahrnuta do trestního oznámení a ve svých důsledcích ovlivnila i výši trestních sankcí. Obviněný CERMAN byl odsouzen k trestu smrti a dalších 5 osob k trestům odnětí svobody v rozmezí 3 - 20 let.
Na akci se podíleli tehdejší zástupce náčelníka KS MV saňka a náčelník vyšetřovacího odboru s. CVRČEK
(čj. KIO-00233/10-63 kom.)
KM - 201/68 z 10.6.1968 -
Dopis Jaroslava NOVOTNÉHO, nar. 8.4.1919, bytem Hradec

Králové, Průmyslová ul. 1128, býv. náčelníka vyšetřovacího odboru KS MV Hradec Králové. Poukazuje na nezákonné metody práce KS StB Hradec Králové a jmenovitě velitele CVRČKA v minulosti. Uvádí odsouzení k smrti nějakého CERMANA z Čisté u Horek pro jeho spojení se " zahraničním " agentem. (Bude se prověřovat.)

2. plukovník Bohumil ŘÍHA - náčelník KS SNB Praha

Důvod: Podle zjištění komise z roku 1963 byla vyprovokována trestná činnost "TEROR ČISTÁ". Tato činnost byla zahrnuta se souhlasem tehdejšího vedení KS MV Hradec Králové do trestního oznámení a ve svých důsledcích ovlivnila i výši trestních sankcí. Obviněný CERMAN byl odsouzen k trestu smrti a dalších 5 osob k trestům odnětí svobody v rozmezí 3 - 20 let.
Na této akci se s. ŘÍHA podílel ve funkci zástupce náčelníka KV StB v Hradci Králové.

3. plukovník JUDr. Antonín KAVAN - náčelník IV. správy HS StB

Důvod: Jmenovaný pracoval na HS StB, kde byl, jak se ve vypovědích tvrdí, velkým oblíbencem PRCHALY. Zúčastnil se na akci kolem centra jen zčásti, prováděl však v převážné míře zatýkání u všech význačnějších osobností. Dále měl také znalost o konspiračním bytě, v němž byl velký tresor, ve kterém se vězni vždy po několik dní věznili. Vzhledem ke znalostem a známosti s PRCHALOU, jakož i z titulu své funkce, nese i odpovědnost za provádění nesprávných metod o nichž věděl. Dokladem toho je, že se chtěl zalíbit, byl podlézavý zejména k nadřízeným. Za úspěšné plnění úkolů při přípravě a zpracování procesu s protistátním spikleneckým centrem byl odměněn pěněžitou odměnou 10.000 Kčs a povýšen do hodnosti majora. Za obětavé a úspěšné výkony při odhalování a likvidování vedení protistátního spikleneckého

centra byl mu 23.4.1953 propůjčen presidentem republiky ŘÁD PRÁCE, který mu byl 29.3.1963 rozhodnutím presidenta republiky odňat. /

4. podplukovník Vladimír POSPÍŠIL - náčelník správy StB Ostrava

Důvod: Komise ministra vnitra podle RMV č. 19/68:
Čj.KM-24/1968 - Podání obhájce JUDr. Josefa RYCHETSKÉHO, který upozorňuje na případy provokace agenturního spolupracovníka StB STUDENÉHO, vlastním jménem HAJDA, který měl být řízen Vladimírem POSPÍŠILEM. Tím došlo k nesprávnému odsouzení M. BRANNÉ a B. MÍČKA krajským soudem v Ostravě.
Čj. KM-25/1968 - Anonymní upozornění na případ, kdy Vladimír POSPÍŠIL měl řídit akci na hranicích, při které byli zastřeleni tři lidé.
Čj. KM-112/1968 - Anonymní upozornění, mezi jinými též na POSPÍŠILA, že má na svědomí smrt několika lidí a má prsty v několika případech provokací a odsouzení osob, např. MÍČEK.
Čj. KM-173/1968 - Anonymní zaslání článku Vít. HEŘMANA, bývalého příslušníka SNB v Ostravě "Vlastní životopis", vystřiženého z "Nové Svobody" č. 93 ze dne 21.4.1968, ve kterém jsou uvedeny případy pronásledování příslušníků StB Ostrava, kteří se odvážili kritizovat pracovní metody představených. V článku nejsou však jména představených uvedena, anonym připsal na okraj novin psacím strojem poznámku, že v Ostravě dosud vládnou despoti typu POSPÍŠILA (kromě jmen jiných.)

Pplk. POSPÍŠIL slouží u ministerstva vnitra od roku 1945. Od této doby pracuje v bývalém ZCBU a ve složce Státní bezpečnosti. Prošel řadou náčelnických funkcí a v roce 1963 byl ustanoven do funkce zástupce náčelníka KS MV v Ostravě.

Předtím v roce 1950 byl pověřen funkcí zástupce krajského velitele StB v Brně. V lednu 1951 byl z této funkce odvolán v souvislosti s řešením tehdejší situace na KS StB Brno a také pro nerozhodnost, nesamostatnost a nesprávný poměr k podřízeným pracovníkům.
Po dobu výkonu funkce na KS SNB Ostrava je jeho práce hodnocena kladně. Jsou oceňovány jeho odborné zkušenosti a jako takový je i v kolektivu podřízených příslušníků uznáván.

5. podplukovník Josef DVOŘÁČEK - náčelník správy StB Brno

Důvod: Pplk. Josef DVOŘÁČEK slouží u ministerstva vnitra od roku 1945. Od roku 1948 je nepřetržitě zařazen ve složce Státní bezpečnosti.
Od roku 1951 zastával funkci náčelníka vyšetřovacího odboru na KS StB v Jihlavě. V kádrovém spise je uvedeno, že v době kdy vykonával funkci náčelníka vyšetřovacího odboru využíval zkušeností soudruhů, kteří byli ve vyšetřovací škole anebo pracovali na případu SLÁNSKÝ a spol. V poslední době byla v denním tisku několikrát ostrá kritika na používání nezákonných metod při vyšetřování na KS StB Jihlava. V této souvislosti byly vzneseny dotazy i k pplk. DVOŘÁČKOVI. /
Od roku 1966 je pplk. DVOŘÁČEK ve funkci náčelníka správy Státní bezpečnosti v Brně. V této funkci je hodnocen dobře.

6. podplukovník JUDr. Jaroslav SAKSL - zástupce náčelníka KS SNB Praha

Důvod: Pracoval na HS StB od roku 1949 až 1953 ve funkci 1. zástupce náčelníka oddělení. Podílel se na nesprávných metodách v operativě, zejména na provokacích, na kte-

rých se osobně podílel. Za tuto práci byl vyznamenán za statečnost a mimořádně povýšen do hodnosti kapitána. Za úspěšné plnění úkolů při přípravě a zpracování procesu s protistranickým spiklenectvím centrem mu byla v roce 1953 udělena odměna 10.000 Kčs. V roce 1962 byl za nedostatky v práci a nedůsledné řešení závažných mo-
rálních přestupků u podřízených příslušníků navržen k propuštění z SNB, byl však jen odvolán z funkce a přeřazen do funkce zástupce náčelníka KS SNB Plzeň. V roce 1965 byl znovu přemístěn do Prahy.

Vzhledem k tomu, že pro krátkost doby nebylo možno tyto materiály a okolnosti v nich uvedené objektivně prověřit a posoudit, je nezbytné toto provést v co nejkratší době.

Současně se upozorňuje, že konečný návrh opatření bude nutné řešit v souladu s příslušným ustanovením zákona o soudní rehabilitaci, jehož účinnost je stanovena dnem 1.8.1968.

Pro informaci se uvádí důsledky zproštění výkonu funkcí, které jsou následující :

a) služební poměr příslušníka SNB zůstává po dobu zproštění funkce zachován;

b) doba zproštění výkonu funkce je neomezená, avšak z ustanovení čl. 81 služebního předpisu MV-kádr-II-1 vyplývá, že toto kádrové opatření je nutno použít pouze na dobu bezpodmínečně nutnou k provedení konečného opatření;

c) příslušníkům SNB, kteří jsou zproštěni výkonu funkce náleží podle ustanovení čl. 82 služebního předpisu MV-fin-II-1

- svobodnému 30 %
- ženatému 50 %

služebního příjmu s funkčním platem podle posledně zastávané funkce. Tyto částky se zvyšují o 10 % služebního příjmu na každé nezaopatřené dítě, na které jim náleží výchovné nebo na které platí výživné, nejvýše však do výše dvou třetin služebního příjmu.

Vzhledem k tomu, že navrhovaní funkcionáři jsou v kádrové pravomoci jak ministra vnitra, tak i náměstka, přičemž nebyla dosud provedena úprava kádrové pravomoci vyplývající z nově stanovené podřízenosti součástí MV, doporučujeme se provést zproštění výkonu funkce, jakož i odvolání z funkce jedním kádrovým rozkazem a to ministra vnitra, který má podle čl. 2 služebního předpisu MV-kádr-II-6 úplnou kádrovou pravomoc.

Návrhy na odvolání z funkce :

1. plukovník František KRÁL - náčelník inspekce MV
2. podplukovník RSDr. Antonín BÁRTA - zástupce náčelníka IMV
3. podplukovník Jaroslav ŠILHAVÝ - náčelník vnitřní správy MV

x x x x

4. podplukovník Jan BERAN - zástupce náčelníka HS StB

Důvod: Do funkce byl ustanoven v roce 1966 po zřízení hlavní správy Státní bezpečnosti a odpovídal za řízení vnitřních problematik. Do služeb ministerstva vnitra byl přijat 28.5.1945. Od 1.1.1953 zastával různé funkce na bývalé III. správě ministerstva vnitra. Absolvoval odbornou školu v SSSR v roce 1955 a Vysokou školu politickou ÚV KSČ ukončil v roce 1965.

Má dobré odborné znalosti a bohaté zkušenosti z politické práce a na dřívějších pracovištích byl dobře hodnocen. Jeho nynější zařazení v tak odpovědné funkci je nad jeho schopnosti a těžko zvládá hlavně po organizační stránce řízení.
V zájmu upevnění důvěry vedení hlavní správy Státní bezpečnosti a zlepšení řízení podřízených součástí navrhuji odvolat jmenovaného z dosavadní funkce a zařadit jej na méně odpovědný úsek práce ve složce Státní bezpečnosti./

5. plukovník RSDr. Jan BOKR - náčelník VI.správy MV

Důvod: Ve službách ministerstva vnitra je od 14.června 1945. Na úseku operativní techniky je v různých funkcích od roku 1948. Ve vedoucí funkci jako zástupce náčelníka správy je od r. 1953. Od roku 1964 je ve funkci náčelníka správy. Na tuto funkci nemá předepsané vysokoškolské vzdělání.
Plk. BOKR má bohaté zkušenosti z praktické činnosti při řízení součástí. Kladem jeho práce je zásadovost a osobní příklad při plnění i obtížných služebních úkolů. V osobním jednání je vznětlivý, snadno se nechá strhnout. Při obhajování svých názorů budí dojem neústupnosti.
V politické práci je velmi aktivní.
Úsek operativní techniky byl v poslední době vystaven tlaku veřejnosti, která upozorňovala na rozšířený systém porušování socialistické zákonnosti a práv občanů zaručených ústavou./
V zájmu upevnění důvěry v aparát ministerstva vnitra navrhuji, aby plk. BOKR byl z funkce náčelníka VI. správy MV odvolán a zařazen na jiný úsek činnosti v ministerstvu vnitra, kde může být využito jeho zkušeností.

6. podplukovník Oldřich ŠPELINA - náčelník II. správy HS StB

Důvod: Pplk. ŠPELINA je ve službách ministerstva vnitra od

roku 1945. Prošel různými funkcemi a v roce 1956 byl vyslán do dvouleté rozvědné školy v SSSR. Od této doby pracoval na úseku rozvědky a v této funkci působil i v zahraničí.
V roce 1963 byl přemístěn na II. správu MV do funkce zástupce náčelníka správy a v této funkci působí dosud.
V posledních dvou letech vykonával funkci I. zástupce a v době nemoci býv. náčelníka II. správy pplk. KOŠŇARA správu vedl. V souvislosti s kritikou práce býv. náčelníka II. správy pplk. KOŠŇARA bylo poukazováno i na nedostatky v řídící práci pplk. ŠPELINY.
Pplk. ŠPELINA nemá vysokoškolská vzdělání. Jeho odborné znalosti i zkušenosti, jazyková kvalifikace byly příčinou, že započaté studium na vysoké škole z rozhodnutí býv. ministra vnitra s. ŠTROUGALA přerušil.
Vzhledem k potřebě urychlenč zkvalitnit řízení a organizaci práce na II. správě navrhuji odvolat pplk. ŠPELINU z funkce zástupce náčelníka a zařadit jej na jiný úsek činnosti v ministerstvu vnitra, kde bude využito jeho zkušeností z rozvědné a kontrarozvědné práce.

7. podplukovník Ludvík RATAJ - náčelník správy StB KS SNB Ústí n.L.

Důvod: Ve službách ministerstva vnitra slouží od roku 1945. Prošel různými funkcemi. Od roku 1954 byl ve funkci zástupce náčelníka KS MV Plzeň. Od roku 1965 slouží na KS SNB Ústí n.L. a od roku 1966 vykonává funkci náčelníka správy Státní bezpečnosti. V průběhu dosavadního výkonu služby byl vždy kladně hodnocen jak po odborné, tak i politické stránce.
V poslední době byl pplk. RATAJ kritizován pro nedostatky v řídící činnosti, nedostatky v zaměření práce a bylo požadováno jeho odvolání z funkce ze strany podřízených pracovníků a stranické organizace KSČ.
V zájmu urovnání vztahů a k zlepšení poměrů na správě StB v Ústí n.L. navrhuji odvolat pplk. RATAJE z funkce.

Podrobné služební hodnocení ss. BERANA, BOKRA, ŠTELINY a RATAJE předloží náměstek ministra vnitra s. plk. ŠALGOVIČ dodatečně.

Návrhy na zatímní ustanovení do funkce:

náčelníka KS SNB Praha -	podplukovník Josef KARAS
náčelníka KS SNB Ústí n.L. -	podplukovník JUDr. Karel KUDRNA
náčelníka inspekce MV -	plukovník RSDr. Jan ZÁRUBA
zástupce náčelníka inspekce MV -	podplukovník Josef PLÁŠIL
náčelníka vnitřní správy MV -	podplukovník JUDr. Milan REGENT
náčelníka IV.správy HS StB -	plukovník RSDr. Štefan DEMJAN

Ostatní návrhy z úseku HS StB předloží náměstek ministra vnitra s. plk. ŠALGOVIČ dodatečně.

archiv bezpečnostních složek